

HGGunnink, gehouden te Dalfsen, 06.10.2024

Votum + zegengroet

Psalm 147:1

Tien Woorden

Psalm 119:46,47,48

Gebed

Psalm 147:2,3,4,5

Lezen Kolossenzen 2:6-7

Kolossenzen 3:1-21

Filemon

Tekst KOLOSSENZEN 3:22 – 4:1

Bediening van het Woord

Psalm 112:1,2,3,4,5

Gebed

Inzameling van de gaven

Psalm 147:6,7

Zegen

Gemeente van onze Heere, Jezus Christus,

Kinderen, jullie vader is nog nooit naar de markt geweest om daar een slaaf te gaan kopen.

Jullie weten wel wat een slaaf is?

Da's iemand die niks meer over zichzelf te vertellen heeft. Die alleen maar moet doen wat zijn heer of zijn meester, of z'n meesteres dat kan ook, tegen hem of haar zegt.

Een slaaf die kan nooit zeggen van, "nou, ik ga vandaag eens even bij mijn oma op bezoek, want die was gister jarig."

Dan zegt die meester en die heer: "wat denk jij wel? Je bent voor mij aan het werk! Jij gaat helemaal niet! Aan het werk!"

Een slaaf.

Dat vonden ze in de tijd van Paulus -dat is misschien voor ons heel wonderlijk te bedenken-, maar dat vonden ze in de tijd van Paulus niet eens een echt mens. Nee, dat was een levend stuk gereedschap. Dat was jouw eigendom. Daar kon je mee doen wat je wilde.

Het grote Romeinse Rijk, dat hele gebied rond de Middellandse Zee, dat telde miljoenen slaven.

Er wordt wel eens gezegd dat de helft van de bevolking van dat gebied slaaf was.

En dan kun je bedenken, dat slaaf zijn, vreselijk is. Verschrikkelijk. Daar moe'j toch niet aan denken.

Nee, dat vindt Onesimus ook.

Als je die brief aan Filemon een beetje begrepen hebt, dan is die Onesimus een slaaf. En die is er vandoor gegaan. Die had wel gehad met het slavenleven.

Die Filemon zei aldoor: "jij dit, jij dat!". 'Ja', dacht Onesimus, 'bekijk het, ik ga ervan tussen.'

Maar hij is goed de klos als die gepakt wordt.

Want ja, dán krijgt hij ervan langs.

Voor ons, broeders en zusters, is slavernij een, 'ver-van-ons-bed-show'. We hebben er niet mee te maken.

Maar vergeet niet, het is er nog écht wel op deze aarde. In andere landen.

En ook al maken wij het dus niet mee, toch ook over deze verzen een preek.

Ik wil u het Woord van de HEERE laten horen. En dan doe ik het weer in combinatie met die vorige twee preken.

Over vrouwen, mannen.

Over kinderen, ouders.

En dan nu over slaven, heren.

God beveelt: 'vier je bevrijding!'

een bevel voor	1) slaven	3:22-25
	2) heren / meesters	4:1

1) Vanaf 3:18 -daarom heb ik dat toch achter mekaar aan gelezen-, vanaf 3:18 schrijft de apostel over 'het gezin'.

Maar dat gezin, dat was vaak veel groter dan ons gezin.

Ons gezin dat is, vader en moeder, of alleen vader, of alleen moeder, allerlei situaties, vader en moeder met kinderen. Als de HEERE kinderen geeft.

Het komt bijna niet meer voor, dat was vroeger in deze streek wel zo, dat opa en oma er ook bij in huis woonden. Wel een beetje aan de kant, maar ...

Tóen was het gezin vaak veel groter. Vader, moeder, kinderen, getrouwde kinderen met hun kinderen. Én slaven en slavinnen hoorden ook bij het gezin.

En ik noemde net al, die zijn voor het werk.

Het werk in huis. In het bedrijf, Op het land.

Maar in dat grote, in dat uitgebreide gezin, heeft de man, de echtgenoot, de vader, de heer en meester álles te zeggen.

En toen kwam Epafraas, -mooi dat Epafraas ook terugkomt in die brief aan Filemon-, maar hij was het ook die de mensen in Kolosse het Evangelie verkondigt.

Epafraas die komt met het Evangelie.

En toen hebben ze in Kolosse toch al vreemd gekeken.

Want wat zei die Epafraas? "Als jullie 's zondags bij elkaar zijn, je gaat, zeg maar, naar de kerk, en het was dan in een huis, maar goed, als je 's zondags eredienst hebt, dan moet je ook je slaven en je slavinnen meenemen."

Slaven en slavinnen, ook in de kerk?

Ja! Ja!

Niemand snapt dat. Dat moet Epafraas heel goed uitleggen.

En dan komt nu de brief van de apostel Paulus aan de gemeente in Kolosse. En als die wordt voorgelezen, dan valt ze de mond helemaal open.

3:11 - besnedene en onbesnede. SLAAF en vrije!
Notabene, eerst de slaaf! En dan pas de vrije.
Dat is toch de wereld op z'n kop.
Ja, maar zo staat het er wel. Zo werd het wel voorgelezen.

En zowel die slaven, als die vrijen, horen al die opdrachten van vers 12-17 in hoofdstuk 3.
'Vriendelijk zijn, geduldig zijn, goed met elkaar omgaan. En vooral ook: elkáár bemoedigen, met elkáár optrekken.
Dat is al heel bijzonder.
En dan wordt het nog bijzonderder. Want in onze tekst krijgen slaven heel rechtstreeks het Woord van God te horen.

Slaven, slavinnen, soms dan zeg ik alleen slaven, maar ik bedoel natuurlijk die slavinnen er altijd bij.
Wat krijgen ze te horen?
'Ook jullie', die in die samenleving van toen, niet beschouwd worden als mensen, 'ook jullie krijgen te horen: Christus is álles voor jullie!
HIJ is Heer over jullie allemaal.
HIJ bepaalt hoe het in dat grote gezin toe moet gaan.'

Slaven en slavinnen, Rédder is de Gezalfde!
Geloof in Hem!
En dan weet je ook: als Hij je Redder is, dan is Hij ook je Héér.

Het is voor sommige mensen even lastig, ik zeg vanmorgen behoorlijk vaak 'Heer', en niet 'Heere'.
Want voor een aardse eigenaar van slaven, gebruik je ook dat woord 'heer'.
Hij is 'heer en meester'.
Nu doe ik dat vanmorgen ook voor de Heer in de hemel. Want dat zit eigenlijk op diezelfde lijn, zoals de aardse heer dingen te zeggen heeft, zo heeft DE Heer alles te zeggen.

En wat zegt DE hemelse Heer? Die zegt tegen die slaven, en dat is dan ook eerst weer: 'wat horen we nu?'
"Wees in alle dingen gehoorzaam aan je aardse eigenaar.
Ik, de hemelse Heer, Ik wil geen opstandigheid.
Dwarsheid, vervelendheid, dat verbied Ik. Jullie Heer in de hemel."

Het is heel opvallend in dat stukje vanaf 3:18, hoeveel aandacht Paulus geeft aan die slaven en slavinnen.
Die anderen, kinderen, ouders, mannen, vrouwen, die kregen allemaal maar één vers.
Die slaven die krijgen vier verzen.
Dat kan te maken hebben met het feit dat Onesimus daar in die gemeente is. En dat zich daar van alles afspeelt.
Het kan ook zijn, omdat het over slaven gaat, op een manier, dat eigenlijk iedereen in de gemeente een beetje van de kaart raakt.
Wat wordt er nou allemaal gezegd ...?

Voor Christus, dat moet die hele gemeente leren, voor Christus zijn die slaven en slavinnen absoluut geen 'levend gereedschap'.

Gereedschap, een schroevendraaier die kun je gebruiken en die kun je weggooien, als je er zat van bent. Dat roest misschien op een gegeven moment, weg d'r mee.

Maar slaven en slavinnen, dat zijn mensen. Dat zijn schepselen van God. Die zijn beeld van God.

Ze krijgen te horen: 'gehoorzaam zijn in alle dingen.'

"Niet met ogendienst", staat er.

Dat betekent: niet alleen bezig zijn met je werk als de baas staat te kijken. Maar ook als hij er niet bij is.

Niet het vuil onder het kleed vegen, slavin, als de vrouw er niet bij is. Want als ze er wel bij is, dan ruim je het natuurlijk keurig netjes op.

Nee, geen ogendienst. Maar werken zoals DE Heer, zoals Christus het wil.

Je opdrachten serieus nemen, ze op een goeie manier uitvoeren.

Want, dat geldt ook slaven.

Slaven, alles in jullie leven heeft te maken met de verbondenheid met je Heer in de hemel.

En je kunt het laten merken dat je ontzag en eerbied hebt voor God, door de manier waarop je bezig bent.

En het is immers zo, GóD ziet je altijd!

Een slaaf en slavin bidden, -dat komt pas straks trouwens, de heer en de meester-, maar die slaaf en slavin die bidden: 'doorgrond mij en ken mijn hart o, Heer. En laat het zo zijn dat ik leef en werk tot Úw eer. Van harte gehoorzaam.'

Laat de omgeving dat maar merken.

Slaven zijn hier niet. Er zijn misschien wel werknemers. En dat is dus niet één op één, van slaaf → werknemer. Maar er zit heel veel in wat ook van toepassing is voor een werknemer in 2024.

Hoofdstuk 3: 17 is duidelijk: alles wat je doet, doe dat voor de Heere.

Waar je ook mee bezig bent, werknemers, maar ook kinderen op school, of thuis, wees ervan overtuigd dat je bezig bent voor je Heere in de hemel!

Dan zou je eigenlijk nog even terug kunnen denken aan hoofdstuk 1: 15-20. Waar het gaat over hoe geweldig, hoe groots de Heere Christus is.

Voor Hém ben je bezig.

Je bent verantwoordelijk tegenover Hem. Hij is jouw Heer.

Huh, wat?

JA.

Dan komt er ook een belofte voor die slaven!

En dat is een, ja, dat is ook een wonder!

Want dan gaat het over een erfenis.

Nou, als er iets was wat een slaaf nooit kon hebben, dan was dat een erfenis.

Geld, sommige slaven, goed die konden soms wat verdienen. En in een enkel geval kon die zoveel verdienen dat hij zich kon vrijkopen.

Maar een slaaf en een erfenis, hou nou toch op. Dat is helemaal onmogelijk.
Want, als een slaaf al geld had, was dat eigenlijk van zijn heer.
Dat kon die heer zo wegpakken.

En nu spreekt de hemelse Heer: “wees er slaven, in alle moeite van dat slavenleven, wees er zéker van dat jullie ooit de erfenis, het leven op de vernieuwde aarde, in dienst van God, als genadeloon zullen krijgen!
En bedenk dat zo sterk, dat dát je leven bepaalt!
Je leven wordt niet bepaald door de omstandigheden op aarde, maar heeft alles te maken met je toekomst.”

Ik hoop, dat u ondertussen begrepen hebt, broeders en zusters, en de kinderen ook, broedertjes en zusterjes zijn dat, dat dit voor die gemeente in Kolosse heel bijzondere woorden zijn.
Maar het zijn wel woorden van **GOD!**

Het geloof in de Heere in de hemel, dat haal je dan ook uit die brief aan Filemon, maakt op aarde heel veel anders.
En dan is het laatste regeltje in vers 24, -dat is even wat lastig-, daar staat dan, want u dient de Heere Christus.
Maar je mag ook zeggen van, ‘want jullie **moeten** de Heere Christus dienen!’
Dan klinkt dat weer meer in dat kader van: ja, maar je blijft slaaf van de Heere, en die moet je dienen.

Het kan best lastig zijn, maar je moet verder kijken, -dat zeggen vader en moeder ook wel eens: je moet verder kijken dan je neus lang is-. Ja zeker, wij moeten verder kijken dan onze neus lang is.
Leer je op school de tafels voor juf of voor meester?
Nee, eigenlijk niet.
Het kind dat in de Heere gelooft, dat leert zijn tafels voor de Heere.
Schrijf je je stageverslag voor jezelf, met het oog op je toekomst? Voor de leraar?
Nee, de gelovige student die weet: voor mijn Heer Die mijn Redder is.
Kook je eten? Repareer je fietsen? Zit je achter je bureau? Verschoon je baby's?
Verschoon je oude mensen? Al die dingen – al ons werken, voor wie?
Alles voor de Heere.

En dan moet je ook weten, want dat is dan het laatste vers, 25, als je als slaaf of werknemer het slechte doet, dat is precies hetzelfde woord wat in Filemon vers 18 staat.

Het slechte doen.

Als je tegen je hemelse Heer ingaat, dat kan op allerlei manieren.

Je kunt als slaaf liever lui dan moe zijn.

Dat je overal probeert om maar niet actief bezig te zijn.

Je kunt oneerlijk zijn.

Je kunt stelen. Je kunt tijd stelen. Je kunt dingen stelen. Je kunt misschien wel eten stelen.

Als je op zo'n manier bezig bent, dan moet je weten: dat neemt God niet. En dan zul je worden aangepakt.

Want in dat grote gezin, dat daar in die huisgemeente in Kolosse zit, ben je met

elkaar in verbondenheid met de Heere, Die je bevrijd heeft.

En waarvoor bevrijd?

Dat is altijd weer het punt.

We zijn bevrijd, -kun je helemaal doortrekken naar satan, zonde, enzovoort-, wij zijn bevrijd óm onze Heer te dienen.

Dat is 'je bevrijding vieren'.

Maar kunnen we dit?

En eigenlijk is het dan precies hetzelfde bij de vorige twee preken.

Kunnen we dit?

Nee. In elk geval niet volmaakt.

En daarom, wat heeft dit veel te maken met ons bidden.

Ons bidden om de Heilige Geest. En om Zijn kracht. En om Zijn wijsheid. En daarom, dat Hij zo met ons bezig is dat wij toch gaan in de lijn van PSALM 119.

Dat de Heilige Geest ons dáár zicht op geeft.

Dat ons hele leven, ook ons hele werkend leven, te zien is, in die verbondenheid met onze Redder, onze Heer.

2) Dan het tweede.

Vier je bevrijding, ook een bevel voor de heer of meester, de slaveneigenaar, voor Filemon bijvoorbeeld.

Ook die krijgt te horen wat zijn hemelse Heer van hem wil.

En dan gaat het niet over rechten. Dat leefde in die tijd veel meer - een heer had rechten.

Nu gaat het over plichten

En dat heeft hele grote gevolgen in die samenleving van toen.

Als die heer zich houdt aan het Woord van de HEERE, dan komt hij als het ware buiten de samenleving te staan.

Want al die andere slaveneigenaars die kijken hem dan aan, en die zeggen: "jij bent geschift. Jij bent volslagen kierewiet. Dat kan niet zoals jij doet, zoals je omgaat met die levende stukken gereedschap."

Ja, dat klopt, hij zal het in de samenleving best moeilijk kunnen krijgen.

Maar het wordt dan wel een prachtige geméente daar in Kolosse, als ze zo met elkaar optrekken.

Als mensen die elkaar zien staan. Ook die slaaf en die slavin: broeder en zuster.

En die slaveneigenaar die krijgt te horen: behandel jullie slaven en slavinnen op een eerlijke en goede manier.

Er zijn in die tijd best boeken te koop waarin uitvoerig beschreven staat hoe je je slaven moet behandelen.

Je moet zorgen voor goed eten. En zo nu en dan een keer wat extra's.

Je moet zorgen voor een regenjas, als het eens een maand lang regent.

Of een dikke jas in de winter.

Maar dat is alleen maar uit eigenbelang.
Dat is niet om voor die slaven iets goeds te doen. Nee, dat is uit eigenbelang.
Want als ze niet te eten krijgen, kunnen ze niet werken, of tenminste veel minder werken.
Als ze geen goeie jas hebben, dan worden ze ziek, en dan kunnen ze niet werken.
Dus op die manier heb je weinig aan je slaven.
Puur eigenbelang, zoals ze behandeld moeten worden.
Om zoveel mogelijk van hen te profiteren.

Maar bij de hémelse Heer gaat het om andere dingen.
Wat Hij wil is heel duidelijk.
Paulus spreekt in opdracht van zijn Zender: geen opstand, geen revolutie.
Het is niet: slaven zorg ervoor dat je aan wapens komt, en sla je eigenaar maar dood.

Je hebt het wel gehad in het Romeinse Rijk, slavenopstanden.
Spartacus, misschien is er wel een film van, of zo.
Dat is wat geweest!

Dat is niet naar het Evangelie.

Paulus beveelt trouwens de slaveneigenaars óók niet: zondag zitten jullie in de kerk, en maandag moet je alle slaven vrijlaten.
Nee, dat staat er niet.

Wat er wel staat, dat is diep ingrijpend in de cultuur van toen.
'Ga broederlijk met elkaar om.'

Onesimus, da's maar een slaaf ...

Nee!

Hoofdstuk 4:9, dat is: de trouwe en geliefde broeder. Die helemaal bij de gemeente hoort.

'Wees zorgzaam', horen die slaveneigenaren.

Dat is wel bijzonder. Want meestal, een slaaf die vaak ziek is, die wordt zo weggeschopt. En een oude slaaf die zien ze ook niet meer staan, die kan ook wel verdwijnen. En een slaaf die niet luistert, wordt met geweld aangepakt, met grof geweld.

Nee!

Wees zorgzaam!

Geef om je slaaf of slavin!

Wees eerlijk! Geef loon!

Dat, dat is al een punt. Want met loon kan de slaaf zich dan te zijner tijd ook vrijkopen. Dan wordt de hele situatie anders.

Wees eerlijk. En scheur niet een slavengezin uit elkaar.

Hoe vaak is dat niet gebeurd.

Dan worden de kinderen verkocht. De ene die kant op, de andere die kant op.

Dan worden man en vrouw uit elkaar gescheurd.

Ja, volgens het Romeinse recht kan een slaaf niet eens trouwen. Maar het is voor

slaveneigenaars natuurlijk veel handiger om dat dan wel toe te staan. Want dan houd je die slaven rustig.

Misschien krijgen ze kinderen ook, en dan heb je meteen ook weer meer slaven.
'Verkoop absoluut niet zulke kinderen van slaven!'

Merkt u, broeders en zusters, dat het Evangelie van Jezus Christus, dat dat werkelijk mensen en situaties verandert?

Hoe stroef dat misschien ook gegaan is. Dat weten wij niet, daar horen wij verder niet over.

Maar denk even aan de situaties in Nederland. Hoe lang heeft het geduurd dat in het noorden van Groningen de herenboeren werkelijk 'heer' waren op een bedrijf? En dat de arbeiders niet verder kwamen dan in het achterhuis.

Hoe is het geweest met de veenbazen in Drenthe?

Hoe is het geweest met de fabrieksdirecteuren in Twente?

En ik ken heel weinig situaties in het bedrijfsleven nu. Maar het is natuurlijk nooit volmaakt.

Hoe is het bij onszelf, als wij werkgever zijn en om te gaan hebben met werknemers? Dan is de opdracht van Christus: 'eigenaars van slaven, aardse heren en meesters, leef bewust vanuit de gedachte, ik ben zélf het eigendom van mijn Heer in de hemel.' Eigendom, slaaf.

Daar ben je dan toch van overtuigd?

Christus is Heer van iedereen in dat grote gezin.

Ja, maar ook van iedereen in de gemeente.

HIJ stelt de regels. Hoe wonderlijk of revolutionair ze ook lijken.

En Hij toort als Zijn wil niet wordt gedaan.

En Hij zegent de mensen die horen én doen.

Wat moeten we het in het geloof, broeders en zusters, geweldig bij elkaar houden.

Hij is mijn Redder, dat mag je in het geloof immers zeggen.

Jezus, de Gezalfde, Hij is mijn Redder.

Maar daar hoort onlosmakelijk bij: Hij is ook mijn Héér, Die het over mij te zeggen heeft.

Ook ten aanzien van alles wat onze houding, onze instelling bij ons werken is.

HIJ bepaalt wat we doen, en hoe we dat te doen hebben.

Nee, we hoeven er niet op te rekenen dat het in Kolosse volmaakt geworden is.

En wij krijgen de volmaaktheid op dit punt ook niet voor elkaar.

Maar het is en blijft: bid én werk!

Waar Christus, Die redt, ook de Heer is Die het voor het zeggen heeft, daar is het goed.

AMEN